

POSUDEK ŠKOLITELKY

MARTINA POWER (KROCOVÁ)

VNÍMÁNÍ ZEMSKÝCH HRANIC A JEJICH ROLE V ČLENĚNÍ GEOGRAFICKÉHO PROSTORU:

ČESKO-NĚMECKÁ A IRSKO-BRITSKÁ HRANICE (1750-1850)

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, březen 2012, 333 s., 31 s. příloh.

Mgr. Martina Power (roz. Krocová) nastoupila do doktorského studia v říjnu 2004, poté co absolvovala obor Historie na Filozofické fakultě a obhájila diplomovou práci zaměřenou na české dějiny (vliv tisku na formování politického národa v Habsburské monarchii v 19. století). Ve svém doktorském projektu začala pracovat na novém tématu a v mnohem širší perspektivě. Zpočátku bylo její téma zaměřeno na problematiku výzkumu proměny vnímání teritoriální (politické, státní) hranice v druhé polovině 18. a v první polovině 19. století se specifikací na česko – saskou hranici. Vzhledem k tomu, že záhy poté, co započala svůj výzkum vyšla tiskem disertace Bernharda Strucka, která tuto problematiku řešila (v německo-polské a německo-francouzské perspektivě), bylo nutné od základu výzkum přeorientovat. Název předložené disertace dokumentuje výsledek tohoto procesu.

Lineární definice zemských hranic, jev specifický pro novověkou Evropu. Zonální hranice, konstrukce hranic, jejich pohyby, proměny. Hranice a vývoj státu, jejich pojetí v politickém a akademickém diskursu na jedné straně, vnímání hranic veřejností na straně druhé. Tato komplexní problematika se stala předmětem tzv. hraničních studií (border studies), do nichž zasáhlo několik společenskovědních oborů, především geografie, antropologie a historie. Tam, kde se problém hranice začne řešit jako otázka jejich veřejné reprezentace, vnímání lidmi, kteří na hranici žijí, nebo jako těch, kteří s ní mají osobní zkušenost a vyjadřují se k ní, spojuje se badatelské pole hraničních studií se studii identit. Do tohoto badatelského pole byl od začátku zasazen projekt Martiny Krocové. Výsledek komparativní analýzy ukazuje, že irský případ byl vhodně zvolen a inspiroval autorku k otázkám, které by bez této komparativní perspektivy nastoleny nebyly. Komparativní pojetí výzkumu vyžadující badatelské pobyty v zahraničí a zapojení do mezinárodních projektů na jedné straně pozvedly vědeckou úroveň práce a daly její autorce možnost získat unikátní zkušenosti, na druhé straně se práce na projektu časově protáhla. Impozantní korpus pramenů podrobený analýze, přes 120 cestovatelů, přes 170 cestopisů, textů o cestování, geografii, krajině, zcela legitimizuje čas práci věnovaný.

Pokud jde o průběh doktorského studia a odborného růstu Martiny Power, je třeba zdůraznit vliv účasti v mezinárodním projektu, badatelskou a pedagogickou zahraniční zkušenost kandidátky. V roce 2004/2005 byla zahájena činnost mezinárodní badatelské sítě CLIOHRES jako projekt 6. Rámcového plánu s podporou EK. Martina Power patřila k prvnímu doktorandskému týmu páté pracovní skupiny - TWG5 - „Hranice a identity“, z níž oficiálně vystoupila po prvním roce 2005-2006. Do publikací pracovní skupiny, s níž udržovala pracovní kontakt až do konce projektu v prosinci 2010, přispěla jako spoluautorka tří kolektivních knih. Důvodem pro toto uvolnění z projektu bylo stipendium ke studiu v Centru pro srovnávací historii na FU v Berlíně (Berliner Kolleg für vergleichende Geschichte Europas) 2006 – 2009, jež se jeví jako podstatné pro její disertační výzkum. Umožnilo Martině Power prohloubit studium německých pramenů a diskutovat problematiku s Bernhardem Struckem, Etiennem François a dalšími specialisty na danou problematiku.

Tato zkušenost ji také motivovala v hledání objektu pro rozšíření komparace a reformulaci projektu, aby si položila nové otázky v návaznosti na poslední Struckův výzkum. Naše intenzivní pracovní kontakty s univerzitou v Galway v projektu CLIOHRES společně s častým připomínáním podobností českého a irského národního hnutí, sociálního vývoje zemí uvnitř velkých impérií v dobové literatuře ji inspirovaly k zařazení do výzkumu irské případové studie. K realizaci pomohlo i pozvání ředitele School of History prof. Stevena Ellise z NUI v Galway k ročnímu působení hostujícího studenta. Další studijní pobyt v Londýně umožnil zevrubně prostudovat britskou cestopisnou produkci. Nakonec v Irsku Martina Power dostala i možnost pedagogického úvazku (vedla cvičení k irským a evropským dějinám 19. století pro studenty bakalářského studia). V závěru doktorského výzkumu se vrátila do Prahy, po úspěšném splnění všech studijních povinností si našla pracovní příležitost v Archivu hl. města Prahy na částečný úvazek, který ji umožnil disertaci úspěšně dopsat.

Po celou dobu doktorského studia se Martina Power aktivně účastnila řešení výzkumného záměru, sub projektu „Evropské kulturní identity“ – přispívala na konferencích, přednášela studentům bakalářského i magisterského studia v komponovaném kurzu věnovaném problematice identit, nebo vstupem do kurzu Duchovní a materiální kultura. Dílčí výsledky výzkumu problematiky hranic a identit publikovala v pěti studiích, účastnila se řady mezinárodních i místních konferencí.

Všechny uvedené skutečnosti plně opravňují podání žádosti o umožnění obhajoby doktorské disertace. Práce Martiny Power je výsledkem jejího systematického, původního výzkumu, přináší originální výsledky, obsahuje osobitý přístup k problému i ke studiu narativních pramenů. Práce je kultivovaně a čtivě napsaná. Velmi ráda ji **doporučuji k obhajobě.**

2. 4. 2012

/
, CSc.